

Lämningar vid Kjulaåsen

**L2025:6927, L2025:6930, L2022:1636, L2022:1642, fastigheterna Heby 1:5 & Kafjärds-
skogen 1:2, Kjula & Stenkvista socknar, Eskilstuna kommun, Södermanlands län.
Arkeologisk utredning.**

Patrik Gustafsson Gillbrand

Lämningar vid Kjulaåsen

**L2025:6927, L2025:6930, L2022:1636, L2022:1642, fastigheterna Heby 1:5 & Kafjärds-
skogen 1:2, Kjula & Stenkvista socknar, Eskilstuna kommun, Södermanlands län.
Arkeologisk utredning.**

Patrik Gustafsson Gillbrand

Sammanfattning

Sörmlands Arkeologi AB har under slutet av november år 2025 genomfört en arkeologisk utredningsgrävning inom ett cirka 66 hektar stort område väster om Kjulaåsen, Eskilstuna kommun i Södermanlands län. Anledningen var att Vattenfall Eldistribution AB planerar att bygga ut elnätet i området och därför behöver Länsstyrelsen veta om fornlämningar kommer att påverkas av det framtida arbetet.

Inom utredningsområdet fanns nio möjliga fornlämningar i form av så kallade boplatslägen. Vid sökschaktningen visade det sig att ett av lägena i norr bestod av en järnåldersboplats och i områdets mer centrala delar fanns en stenåldersboplats. Övriga lägen utgick helt eller delvis, beroende på om objekten låg helt eller delvis innanför utredningskorridoren. Därtill berördes även två kalkugnar som var möjliga fornlämningar. Kol samlades in från en av anläggningarna, som efter en ¹⁴C-analys daterades till 420-560 e.Kr. Det erhållna resultatet tidssätter med största sannolikhet inte lämningen. Kolet kommer förmodligen från en äldre händelse, tex en skogsbrand eller liknande. Kalkugnar dateras normalt från medeltid-nyare tid. Lämningarna kvarliggjer därför fortfarande med samma status.

Rapporten laddas ned via
www.sormlandsarkeologi.se

eller beställs från

Sörmlands Arkeologi AB
Tideliussgatan 37
118 69 Stockholm

mail@sormlandsarkeologi.se

Grafisk form och layout: Lars Norberg
Kart- och ritmaterial: Patrik Gustafsson Gillbrand
Omslagsfoto: Runstenen U692 på Oknö i Mälaren.

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

© Sörmlands Arkeologi AB
Nyköping 2026

Innehåll

Sammanfattning 2

Utgångspunkt 5

Bakgrund

Syfte & metod 5

Syfte

Metod

Resultat 6

Resultattabell

Fornlämningar

Möjliga fornlämningar

Ingen antikvarisk bedömning

Naturmiljö 12

Kulturmiljö 12

Utvärdering 12

Referenser 12

Administrativa uppgifter 13

Bilagor 14

1. Objektsbeskrivningar

2. Utdrag ur Fastighetskartan med utredningsområde, boplatssområde L2025:6927 (objekt 100), sökschakt, anläggningar och fynd utmarkerade.

3. Utdrag ur Fastighetskartan med utredningsområde, boplatssområde L2025:6930 (objekt 102), sökschakt, anläggningar och fynd utmarkerade.

4. Utdrag ur Fastighetskartan med utredningsområde, kalkugnar (L2022:1639 & L2022:1642), ruta och plats för prov utmarkerade.

5. Schakttabel

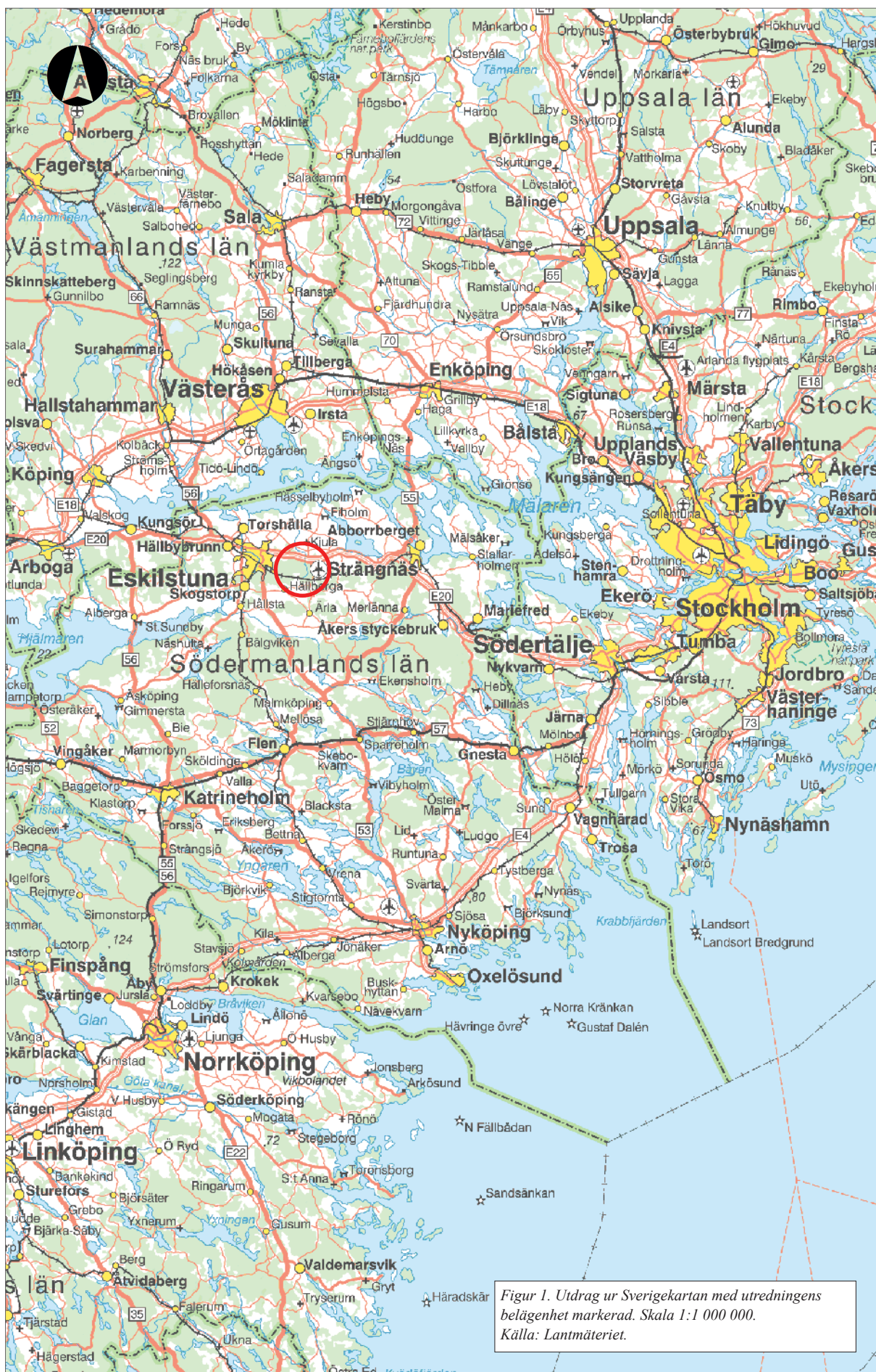
6. Ruttabell

7. Anläggningsregister

8. Vedartsanalys

9. ¹⁴C-analys

10. Fotodokumentation

Figur 1. Utdrag ur Sverigekartan med utredningens belägenhet markerad. Skala 1:1 000 000. Källa: Lantmäteriet.

Utgångspunkt

Sörmlands Arkeologi AB har under perioden mellan den 2025-11-24 och 2025-11-28 genomfört en arkeologisk utredning, momentet utredningsgrävning, inom fastigheterna Heby 1:5 och Kafjårdsskogen 1:2, Kjula och Stenkvista socknar, Eskilstuna kommun, Södermanlands län (figur 1–2).

Den arkeologiska utredningen genomfördes med anledning av att Vattenfall Eldistribution AB avser att ansöka tillstånd om nätkoncession för linje vid Eskilstuna Logistikpark. Ansökan gäller för två planerade ledningar mellan regionnätet och en ny regionnätstation inom aktuellt område (figur 2).

Utredningsområdet utgörs av en korridor som är cirka 11 kilometer lång och 60 meter bred, vilket motsvarar cirka 66 hektar. Den berörda sträckan är i huvudsak belägen i skogsmark och i mindre utsträckning i åker-/hagmark, på nivåer mellan 20 och 70 meter över havet (figur 2).

Inom den aktuella ledningskorridoren berördes nio möjliga fornlämningar (objekt 100, 101, 102, 109, 110, 114, 115 & 121) samt två kalkugnar (L2022:1636 & L2022:1642) med oklar status (figur 3–6).

Med bakgrund i det ovanstående fattade Länsstyrelsen i Södermanlands län med stöd av 2 kap 11§ i Kulturmiljölagen (1988:950) beslut om att en arkeologisk utredning skulle genomföras inom ovan rubricerat område (1st dnr 2222-2025). Ansvarig för kostnaden var Vattenfall Eldistribution AB.

Projektledare samt fält- och rapportansvarig var Patrik Gustafsson Gillbrand. Vid fältarbetet deltog även Lars Norberg. Båda är verksamma som arkeologer vid Sörmlands Arkeologi AB.

Bakgrund

Våren år 2022 genomförde Sörmlands Arkeologi AB en utredning, etapp 1, inför en planerad dragning av ny el (Gustafsson Gillbrand 2022a). Utredningen omfattade samma sträcka som nu, men inom en bredare korridor. Resultatet blev 11 fornlämningar, 23 möjliga fornlämningar, 19 övriga kulturhistoriska lämningar och 4 lämningar med ingen antikvarisk bedömning. Lämningarna utgjordes bland annat av gravar och en boplatz från järnålder, äldre vägar, dammar, fångstgrop, kvarnar, murar, kolbottnar och husgrunder från både förhistorisk och historisk tid. Därtill pekades flera så kallade boplatzlågen ut. Platser som kan innehålla lämningar vilka inte är synliga ovan mark.

Senare under hösten samma år utfördes en kompletterande utredning inklusive utredningsgrävning inom område för ny transformatorstation (Gustafsson

Gillbrand 2022b). Arbetet berörde då fyra av de tidigare utpekade möjliga fornlämningarna i form av boplatzlågen (objekt 105, 106, 107 & 108). Inget av arkeologiskt intresse framkom. Av den anledningen blev status för samtliga objekt ej kulturhistorisk lämning inom berört område.

Syfte & metod

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen var att ta reda på om fornlämningar berördes av planerat arbetsföretag. Därtill skulle eventuella nya fornlämningar preliminärt avgränsas rumsligt. Resultatet från utredningen skall fungera som ett underlag för Länsstyrelsens fortsatta handläggning av ärendet samt utgöra ett underlag för företagets fortsatta planering.

Därtill skulle utredningen motivera och antikvariskt bedöma lämningar samt uppdatera dessa i Kulturmiljöregistret (KMR). Resultaten från utredningen ska även kunna användas vid Länsstyrelsens fortsatta tillståndsprövning och utgöra underlag inför eventuella kommande arkeologiska åtgärder. Vidare ska resultaten kunna användas vid företagarens fortsatta planering.

Metod

Inom de objekt som utgjordes av möjlig fornlämning i form av boplatzlågen grävdes sammanlagt 33 sökschakt med hjälp av grävmaskin (figur 3–6 & bilaga 2–5). Schakten var mellan 4–20 meter långa, 1,5–3 meter breda och grävdes skiktvis ned till orörd marknivå, det vill säga mellan 0,15–0,3 meters djup. Schakten rensades kontinuerligt för hand av arkeolog.

Inom objekt 115 handgrävdes fyra 1x1 meter stora rutor ner till ett djup om 0,10 meter under förnaskiktet. Inom objekt 114 undersöktes sju rutor som var 0,5x0,5 meter stora (figur 6, bilaga 6). Därutöver grävdes en 1x0,6 meter stor ruta inom L2022:1642, ned till ett djup om cirka 0,5 meter. Rutgrävning genomfördes eftersom topografi och tät skog gjorde platserna otillgängliga för grävmaskin.

Sökschakt och rutor grävdes i syfte att utreda och säkerställa lämningarna status, det vill säga om de utgör fornlämning eller ej. Samtliga schakt och rutor lades igen efter utfört fältarbete.

I anslutning till objekt 100/L2025:6927, L2022:1636 och L2022:1642 användes även metalldetektor i syfte att identifiera daterbart och karaktäriserande material. Arbetet utfördes av Lars Norberg, Sörmlands Arkeologi AB.

I samband med fältarbetet registrerades påträffade fornlämningar i text och utbredning i Kulturmiljöregistret (KMR). Sökschakt, rutor, fynd och anläggningar doku-

menterades digitalt med RTK-GPS samt beskrevs i text. Ett representativt urval av lämningar och schakt fotograferades med hjälp av digitalkamera.

Inga fynd samlades in i samband med den arkeologiska utredningen.

Resultat

Resultatet av den arkeologiska utredningen sammanfattas inledningsvis i en **Resultattabell** med tillhörande översiktsskator (figur 3–6).

I följande Resultattabell har *Lista med lämningstyper och rekommenderad antikvarisk bedömning*. Version 5.0, 2021-02-01 (RAÄ) utgjort utgångspunkt vid indelning av lämningstyp och antikvarisk bedömning.

Vidare har samtliga bedömningar har gjorts i enlighet med instruktioner från Länsstyrelsen i Södermanlands län. Myndigheten avgör vilka åtgärder som behöver vidtas i varje enskilt fall. Därefter summeras resultatet översiktligt i en löpande text. Detaljerade beskrivningar av objekt/lämningar redovisas i bilaga 1. Foton av exempel på miljöer och lämningar redovisas i bilaga 10.

Fornlämningar

Inom utredningsområdet berördes sammanlagt två objekt med den antikvariska bedömningen Fornlämning. Något förenklat innebär begreppet en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som tillkommit genom äldre tiders bruk (före år 1850) och som är varaktigt övergiven (Kulturmiljölagen (1988:950) 2 kap).

I utredningsområdets nordligaste del, nära Heby, återfinns ett *boplatsområde* beläget i hag-/åkermark. I ett sökschakt påträffades tre anläggningar som preliminärt utgör ett stolphål, en härd och en härdgrop (bilaga 1–3, 7 & 10). Därtill framkom även fynd i form av förhistorisk keramik och en järnsmälta (L2025:6927). I närområdet åt väster och söderut kan det mycket väl finnas ytterligare boplatslämningar som ej är synliga ovan mark. Lämningens karaktär, topografiska belägenhet och närliggande fornlämningsmiljö antyder att fornlämningen kan vara från järnålder.

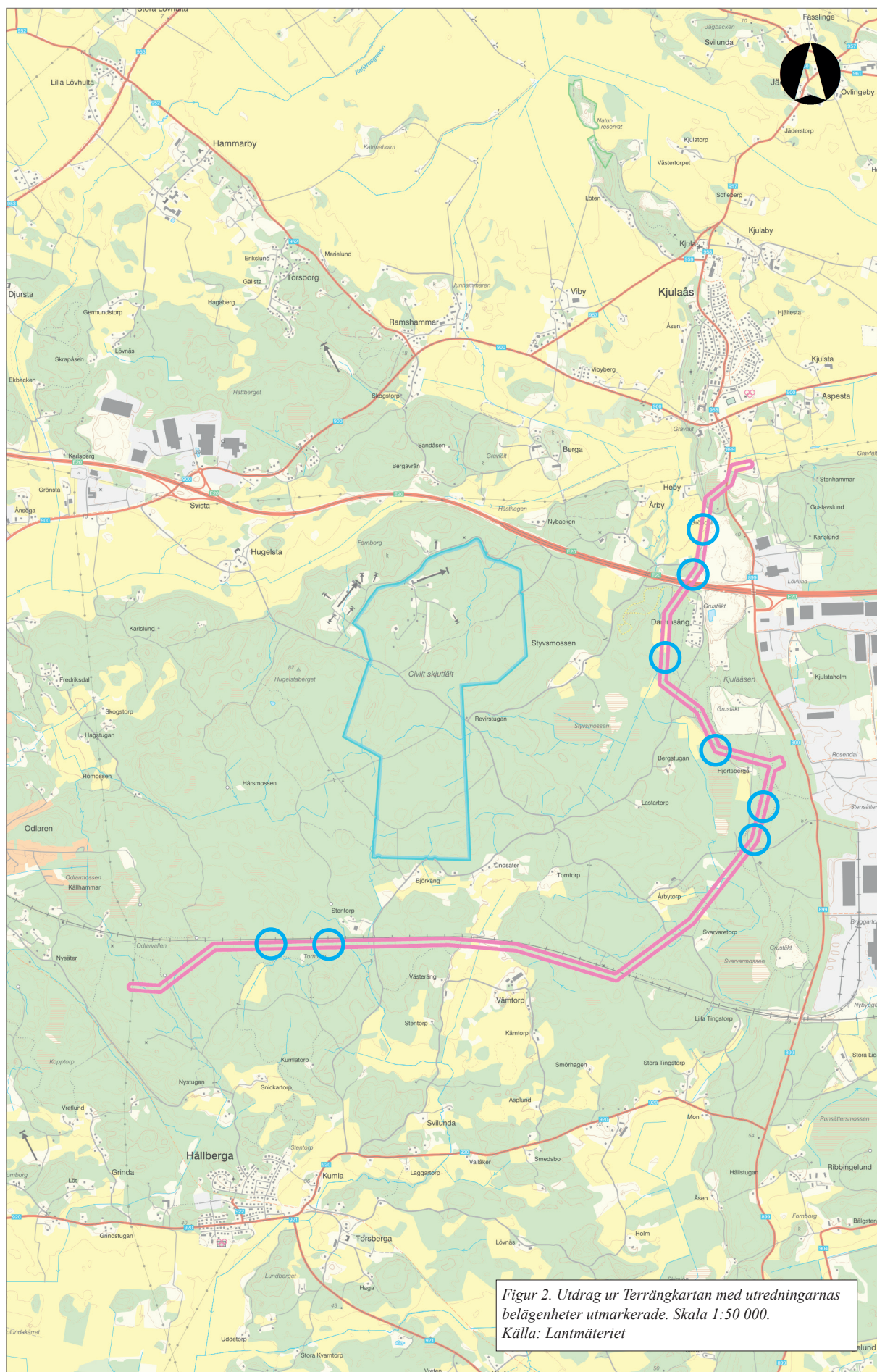
Strax söder om Dammsäng, i skogsmark, påträffades ytterligare ett *boplatsområde* (L2025:6930). I tre sökschakt framkom vardera tre härdar samt skörbränd sten och en bit slagen kvarts (bilaga 1–3, 7 & 10). Det kan mycket väl finnas ytterligare boplatslämningar som ej är synliga ovan mark, österut och norrut samt eventuellt även söderut. Lämningens karaktär, topografiska belägenhet tyder på att lämningen kan vara från stenålder.

Möjliga fornlämningar

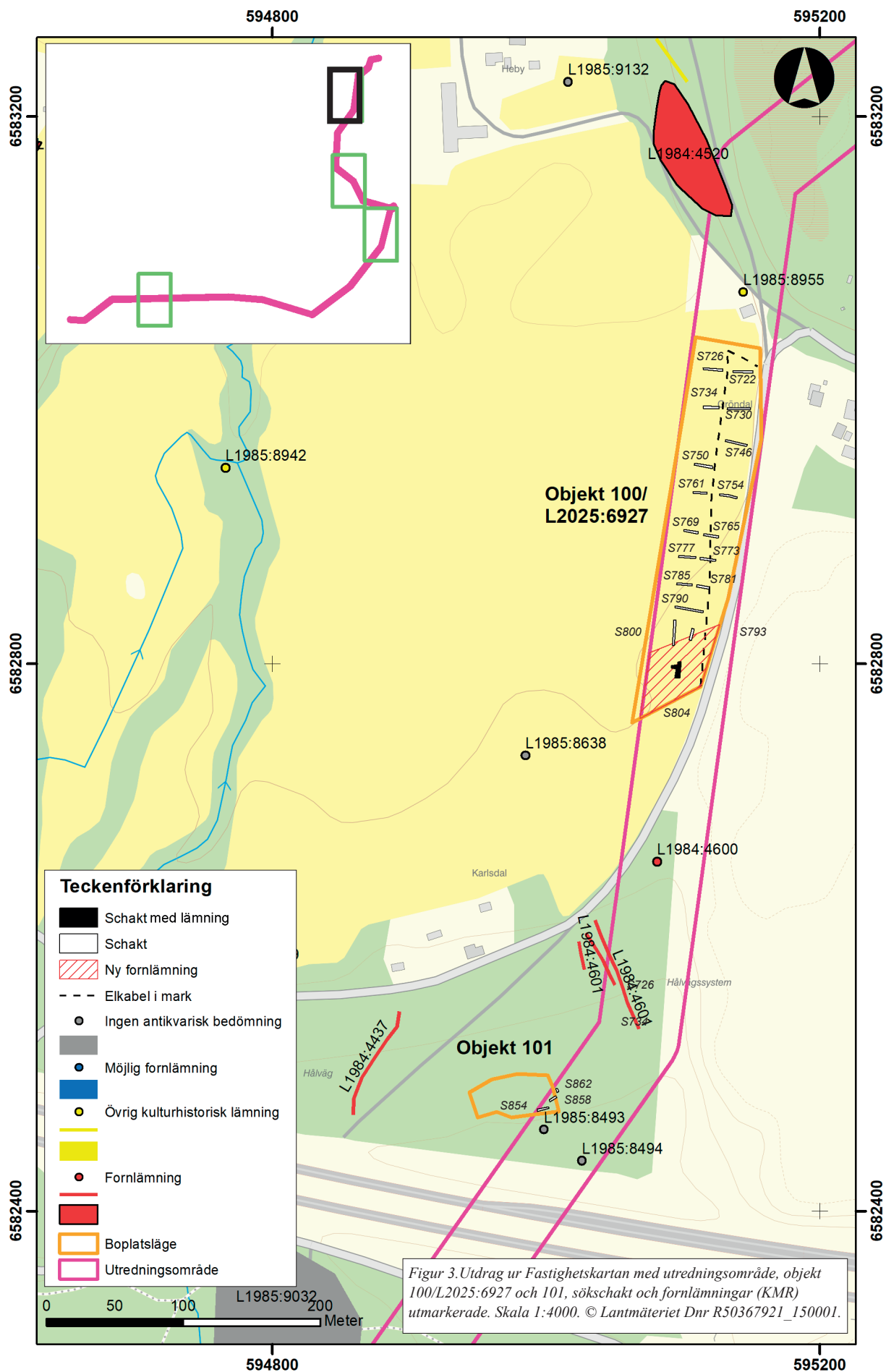
Vid utredningen kom tre möjliga fornlämningar i form av boplatslägen att beröras till en mindre del av utredningsgrävningen (objekt 109, 110 & 121). Med andra ord ligger huvuddelen av de utpekade lägena utanför den aktuella korridoren. Inga lämningar framkom vid sökschaktningen av de berörda ytorna. Kvarvarande del av respektive objekt är därför fortfarande *möjlig fornlämning*. Boplatslägen är platser som utifrån topografiska omständigheter och omgivande fornlämningskontext kan tänkas dölja förhistoriska lämningar, idag ej synliga ovan mark. Majoriteten av de utpekade lägena förväntas innehålla eventuella lämningar från såväl äldre som yngre stenålder. Boplatslägen redovisas emellertid inte i Fornreg/Fornsök (KMR).

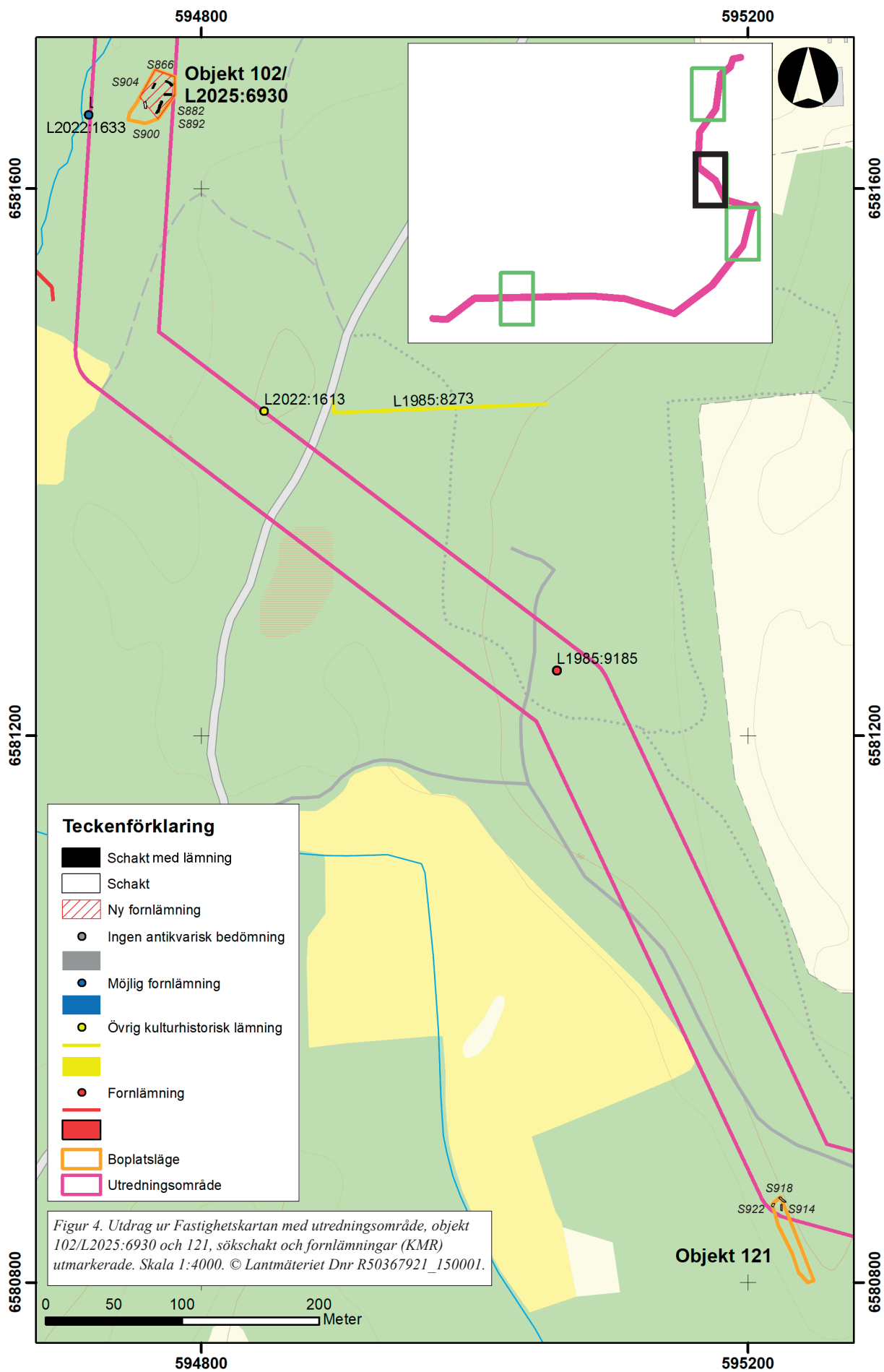
Resultattabell

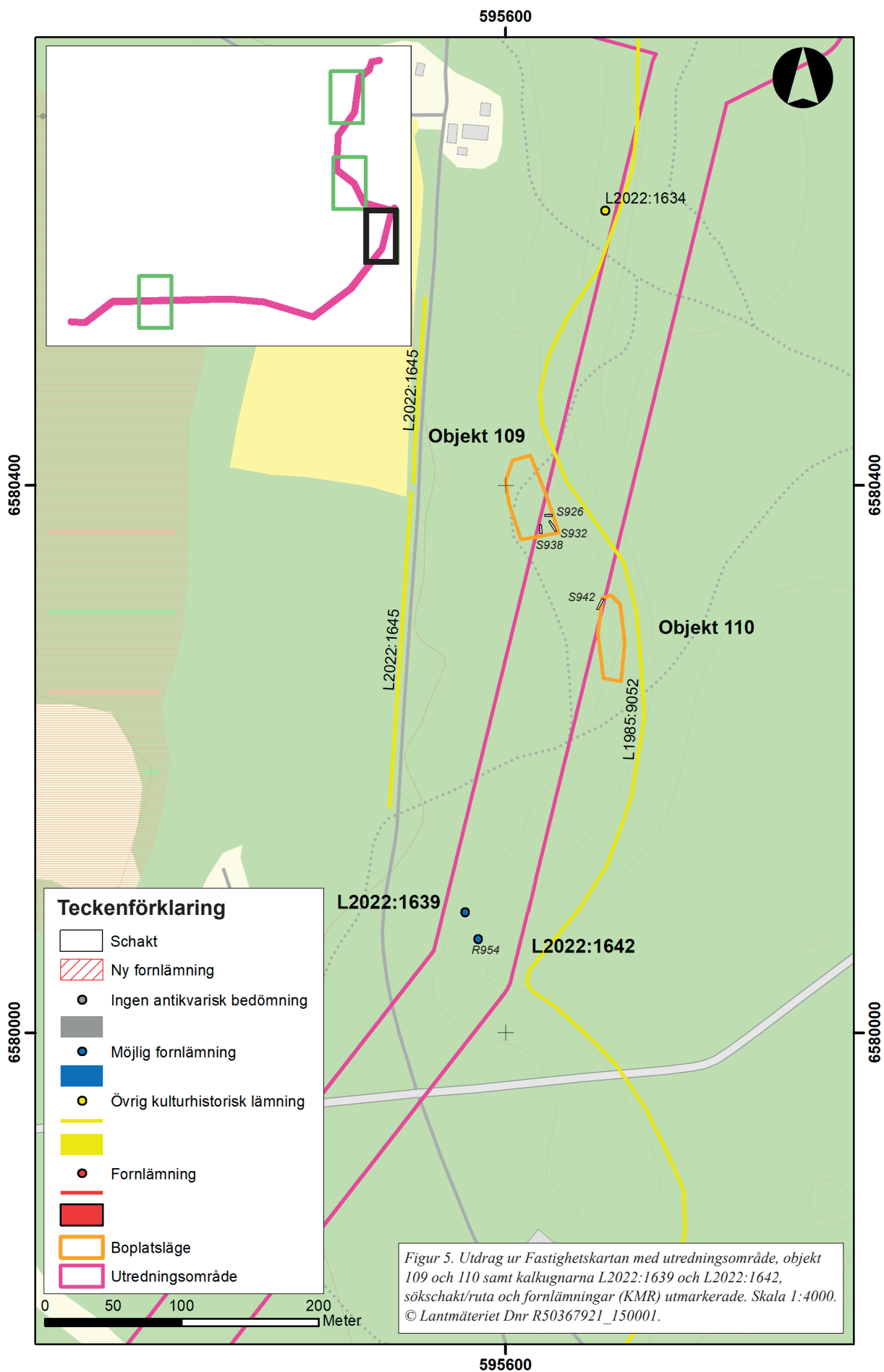
Objekt-/lämningsnummer	Lämningstyp	Källa	Antikvarisk bedömning
100/L2025:6927	Boplatsområde	Utredningsschakt (S804)	Fornlämning
101	Boplatsläge	Utredningsschakt (S854, S858, S862)	Utgår/ej kulturhistorisk lämning
102/L2025:6930	Boplatsområde	Utredningsschakt (S866, S882, S892, S904)	Fornlämning
109	Boplatsläge	Utredningsschakt (S926, S932, S938)	Utgår/ej kulturhistorisk lämning
110	Boplatsläge	Utredningsschakt (S942)	Utgår/ej kulturhistorisk lämning
114	Boplatsläge	Ruta (R988, R990-R995)	Utgår/ej kulturhistorisk lämning
115	Boplatsläge	Ruta (R983-R986)	Utgår/ej kulturhistorisk lämning
121	Boplatsläge	Utredningsschakt (S914, S918, S922)	Utgår/ej kulturhistorisk lämning
L2022:1636	Kalkugn	Inventering	Möjlig fornlämning
L2022:1642	Kalkugn	Ruta (R954)	Möjlig fornlämning

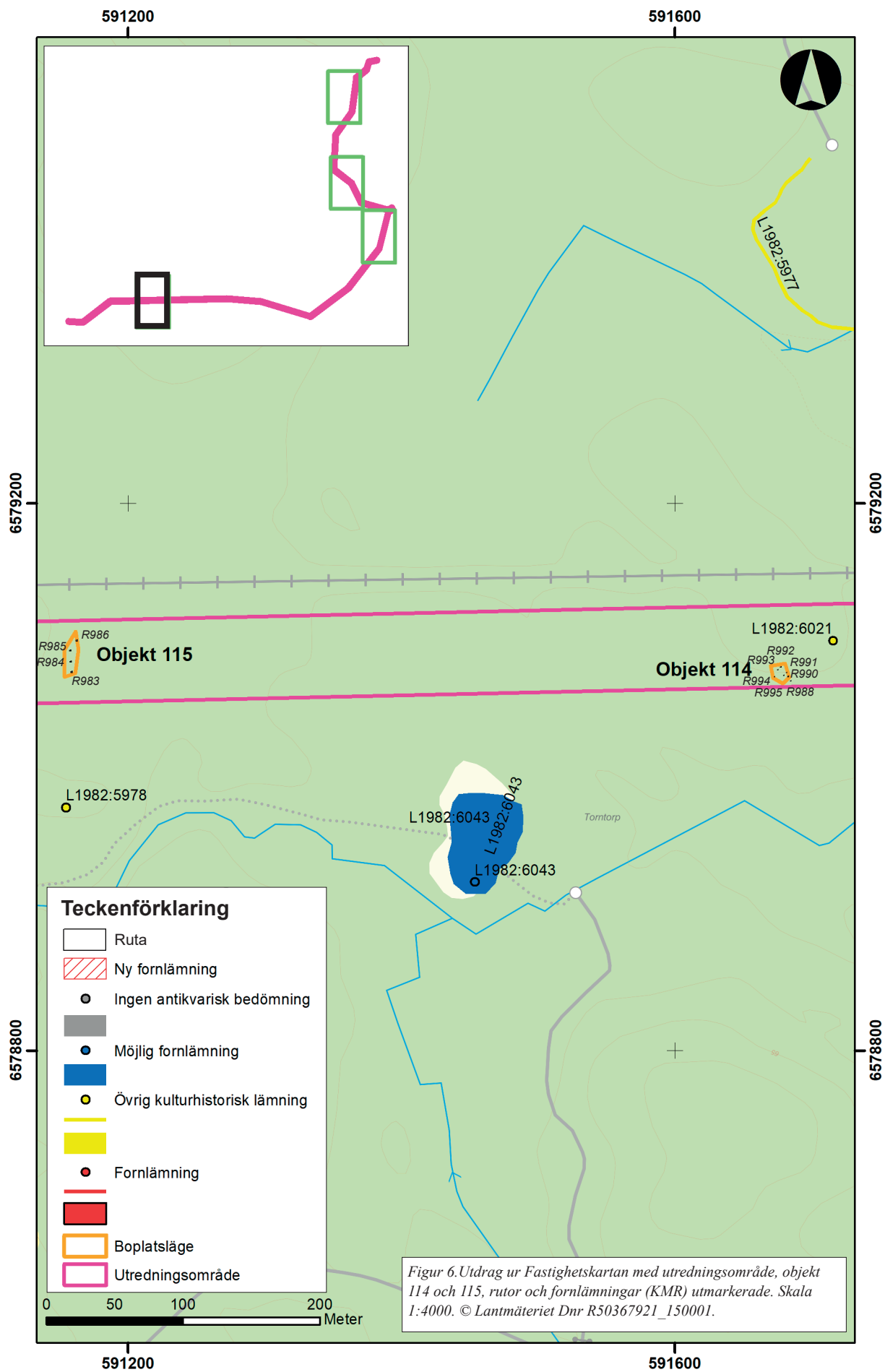

Figur 2. Utdrag ur Terrängkartan med utredningarnas belägenheter utmarkerade. Skala 1:50 000.
Källa: Lantmäteriet

I områdets centrala del, söder om Hjortsberg, finns sedan år 2022 två kända kalkugnar (L2022:1636 & L2022:1642). Vid det aktuella arbetstillfället grävdes en ruta för hand inom L2022:1642. Inom den undersökta ytan fanns rikliga mängder med dålig bränd kalksten under torven. I botten av grävenheten togs ett jordprov som innehöll små kolfragment av ek (bilaga 6, 8 & 10). Även om det förelåg en risk om hög egenålder har kolet ändå daterats och visade sig härröra från perioden 420–560 e.Kr. (bilaga 9). Dateringen torde dock representera en äldre händelse, till exempel en skogsbrand. Kalkugnar dateras generellt till perioden medeltid–1900-tal (Darphin 2000, s. 69). De två lämningarna kvarstår således som möjlig fornlämning.

Ingen antikvarisk bedömning

Inom utredningsområdet finns sammanlagt tre tidigare utpekade möjliga fornlämningar som erhållit förändrad antikvarisk bedömning efter aktuell utredning (objekt 101, 115 & 115). Vid grävningsmomentet påträffades inget av arkeologisk intresse. Därmed har de omdefinierats från Möjlig fornlämning till *Ingen antikvarisk bedömning*.

Naturmiljö

Utredningsområdet var beläget strax väster om Kjula logistikpark, cirka nio kilometer öster om Eskilstuna centrum. Utredningssträckan började strax norr om E20 nära gården Heby. Området karaktäriserades av åker/hagmark samt angränsade till flera till ytan mycket omfattande sandtäckter. Söder om Europavägen fortsatte korridoren vidare söderut i cirka fyra kilometer. Partiet dominerades av Kjulaåsens västra tallbevuxta sluttning. Därefter avvek utredningssträckan mot väster för att gå parallellt med Svealandsbanan. Här förändrades topografin och kan beskrivas som ett lätt kuperat skogsbevuxt område, avbrutna av små vattendrag och våtmarker. Stora delar av skogen bestod dock av gran-/tallplanteriner. Därtill fanns mindre inslag av öppen mark i form av åker-/hagmark.

Höjden över havet inom utredningsområdet varierar mellan 15 och 70 meter, där de lägre partierna är belägna längst i norr mot den till stora delar uppodlade slättliknande landskapet vid Kafjärden. De högst belägna delarna reste sig ur havet för omkring 8000 år sedan och återfinns längst i väster runt Odlarvallen samt delar av Kjulaåsen i anslutning till logistikparken (Plikk et al. 2024, s. 31).

Eftersom en försvarlig del av arbetsområdet berörde en isälvsavlagring består jordmånerna främst av sand och grus. Utredningsområdets södra och västra delar karaktäriseras överlag av silt, lera samt i viss mån morän (SGU Jordartskartan, Ser. Ae nr 103, 10 G Eskilstuna NO. 1989).

Kulturmiljö

En mindre del av utredningsområdets norra delen ansluter till ett riksintresse för kulturmiljövården, som benämns Kafjärden och karaktäriseras som stor slättbygd med äldre bebyggelse, många fornlämningar, kyrkor och gamla vägar (Riksintressebeskrivningar för Södermanland D:1).

Enligt Fornsök (KMR) finns rikligt med såväl fornlämningar som kulturhistoriska lämningar inom både utredningskorridoren och i närområdet. Lämningarna är varierande till sin karaktär och representerar samtliga arkeologiska tidsperioder. För mer ingående information om fornlämningsbilderna samt tidigare undersökningar i närområdet hänvisas till rapport över tidigare utförd utredning inför ny elledning vid Kjula (Gustafsson Gillbrand 2022a).

Utvärdering

Resultatet av den arkeologiska utredningen överensstämmer med de kulturhistoriska och naturgeografiska förutsättningar som redovisades inför det planerade arbetet.

Vid den föreliggande utredningen har cirka 20 procent (två av nio) av de berörda boplatslägena visat sig utgöra fornlämning. Därutöver kan de objekt som endast delvis berördes av arbetet fortfarande utgöra potentiella fornlämningar belägna utanför ledningskorridoren.

De två kalkugnarna vid Hjortsberg (L2022:1936 & L2022:1942) är belägna cirka 700 meter nordöst om ytterligare en ugn som ligger vid Årbytorp (L1982:6789). Kalkugnen tillhörde Heby och kan beläggas till år 1886 (LMM akt 04-kju-158). Skillnaden mellan anläggningarna är att intill den senare finns även rikligt med spår av brytning av kalkberg (tex L2022:1650, L2022:1646, L2022:1648). De två berörda ugnarna ligger vid Kjulaåsen, det vill säga något perifert i förhållande till kalkförande berg. Försöket att ¹⁴C-datera kalkugnen L2022:1942 föll inte ut som förväntat. Vid en eventuell framtida undersökning bör den täta tallplanteringen på platsen tas ned, så att det blir möjligt att få fram en grävmaskin till lämningarna. Därmed blir det möjligt att öppna upp större ytor, som kan ge bättre förutsättningar för att bland annat klargöra lämningarnas status.

Referenser

Darphin, Jean-Paul. 2000. Kalknäringens utveckling i Sverige i ett samhällshistoriskt perspektiv. I: *Kalk & Hantverk. För byggnadsvård och nybyggnad*. Doku-

mentation av konferens på Läckö slott 26-27 augusti 1999. Red. E. Sandström Malinowski. RAÄ, Nordiskt forum för byggnadsvård. Stockholm.

Digitala fastighetskartan med höjdkurvor, Södermanlands län. Lantmäteriet, Gävle.

Gustafsson Gillbrand, Patrik. 2022a. *Väster om Kjulaåsen.* Fastigheterna Kjula-Blacksta 1:1, Kjula Blacksta 1:2 m fl, Eskilstuna, Kjula & Stenkvista socknar, Eskilstuna kommun, Södermanlands län. Arkeologisk utredning, etapp 1. *Sörmlands Arkeologi AB. Rapport 2022:06.* Nyköping.

Gustafsson Gillbrand, Patrik. 2022b. *Hjortsberga.* Fastigheterna Kafjårdsskogen 1:2 & Kjula-Berga 7:9, Kjula socken, Eskilstuna kommun, Södermanlands län. Arkeologisk utredning. *Sörmlands Arkeologi AB. Rapport 2022:21.* Nyköping.

Kulturmiljöregistret/Fornsök (KMR). Riksantikvarieämbetet. Datauttag Södermanlands län (2025-05-03 & 2026-01-09), Södermanlands län (www.fornreg.raa.se).

Lantmäteriakter från *Lantmäterimyndigheternas arkiv (LMM)* (www.lantmateriet.se/).

LMM akt 04-kju-158, Gränsbestämning, Eskilstuna, Södermanland. Datum 1886-07-01.

Lista med lämningstyper och rekommenderad antikvarisk bedömning. Version 5.0 (2021-02-01). Riksantikvarieämbetet. (www.raa.se/fornreg).

Plikk, Anna, Risberg, Jan & Bergman, Jonas. 2024. *Strandförskjutning utmed Ostlänken i Södermanlands län. Arkeologisk förundersökning, Södermanlands län, Södermanland, Trosa och Nyköpings kommuner.* Arkeologerna Statens historiska museer Rapport 2024:31. Stockholm.

Riksintressebeskrivningar för Södermanland, Eskilstuna kommun. Kafjårdenområdet. (www.lansstyrelsen.se/sodermanland/samhalle/planering-och-byggande/planeringsunderlag/riksintressebeskrivningar-for-sodermanland.html)

SGU. *Jordartsskartan. Ser Ae. nr 103. Geologiska kartbladet 10 G Eskilstuna NO. Sveriges Geologiska Undersökningar.* Uppsala 1989. (www.sgu.se/GeoLagret/).

Terrängkartan, Geografiska Sverigedata (GSD). Kartförlaget, Gävle. 2013. Källa: Lantmäteriet.

Administrativa uppgifter

Projektnummer Sörmlands Arkeologi AB: 2515

Länsstyrelsens dnr: 2222-2025

Uppdragsnummer: 202501790

Tid för undersökningen: 2025-11-24 - 2025-11-28.

Personal: Patrik Gustafsson Gillbrand & Lars Norberg
Län: Södermanland

Kommun: Eskilstuna

Socken: Kjula & Stenkvista

Fastighet: Heby 1:5 & Kafjårdsskogen 1:2

Belägenhet: N (x) 6580187,4 E (y) 593837,4

Koordinatsystem: SWEREF99 TM

Höjdsystem: RH 2000

Utredningsområde: 654530 m², varav schakt: 515 m²

Inget analogt dokumentationsmaterial utöver rapporten föreligger. Digital dokumentation förvaras hos Sörmlands Arkeologi AB i väntan på meddelande från ATA angående rutiner för leverans av digitalt material.

Inga fynd tillvaratogs.

Bilagor

1. Objektsbeskrivningar

L2025:6927, Boplatssområde. Ca 50x50 m st yta (N-S). I ett utredningsschakt framkom ett stolphål, en härd och en härd/härdgrop samt fynd i form av allmän förhistorisk keramik och en järnsmälta. Boplatssområdet är preliminärt avgränsat åt norr med utgångspunkt i fördelningen av fynd- och anläggningstomma utredningsschakt. I öster vidtar en stor sandtäkt som också utgör en avgränsning till lämningen. Mot söder och väster är lämningens utbredning okänd. Svag förhöjning i flack västsluttning mot närmast plan åkermark. Sand. *Fornlämning.*

Obj 101, Boplatsläge. Ca 60x30 m st yta (Ö-V) i flack del av åssluttning åt nordväst. I SV ansluter ytan till berg-häll. Grov sand. Hygge i åssluttning. 35-40 möh. Inget av arkeologiskt intresse framkom. *Utgår. Ingen antikvarisk bedömning.*

L2025:6930, Boplatssområde. Ca 30x20 m st yta (NÖ-SV). I tre utredningsschakt framkom i vardera en härd. Därtill påträffades ett kvartsavslag intill en av härdarna. I ytterligare ett schakt fanns inslag av skörbränd sten. Tallplantering. Marken har troligen markberetts. Boplatssområdet är preliminärt avgränsat utifrån fynd- och anläggningsförande utredningsschakt. Den är topografiskt avgränsad åt väster mot bäckravin, men inte i övriga väderstreck. Flack västsluttande terrassering öster om en bäckravin. Sand. *Fornlämning.*

L2022:1636, Kalkugn. Kalkugnslämning, rektangulär, 6x4 m st (N-S), bestående av en rektangulär grop, 5x3 m (N-S) och 1,8 m dj. Väggarna är kallmurade i ca 8 skift av mestadels spräckt sten, 0,4-0,7 m st. Omges av en låg vall, ca 1 m br och 0,2 m h. I S är en delvis raserad öppning, ca 2 m br. Vid sondstick i golvet sand. Nedgrävd i ås. I västsluttning av ås. Skogsmark, ung tallskog, plantering. Området runt är markberett. 50-55 möh. Har inte återfunnits i det historiska kartmaterialet. *Möjlig fornlämning.*

L2022:1642, Kalkugn. Kalkugnslämning, rektangulär, 5x4 m st (NV-SÖ), bestående av en rektangulär grop, 1 m dj. Väggarna är kallmurade i minst 3 skift av mestadels spräckt sten, 0,4-0,7 m st. Omges av en låg vall, ca 1 m br och 0,2 m h. I NV är en delvis raserad öppning, ca 1 m br. I SÖ kortändan finns rödbränd sand och bränd kalksten. Nedgrävd i åsslant. I västsluttning av ås. Skogsmark, ung tallskog, plantering. Området runt är markberett. 50-55 möh. Har inte återfunnits i det historiska kartmaterialet. En ¹⁴C-datering utfördes: 420-560 e.Kr. Dateringen har förmodligen ingenting med ugnen att göra. *Möjlig fornlämning.*

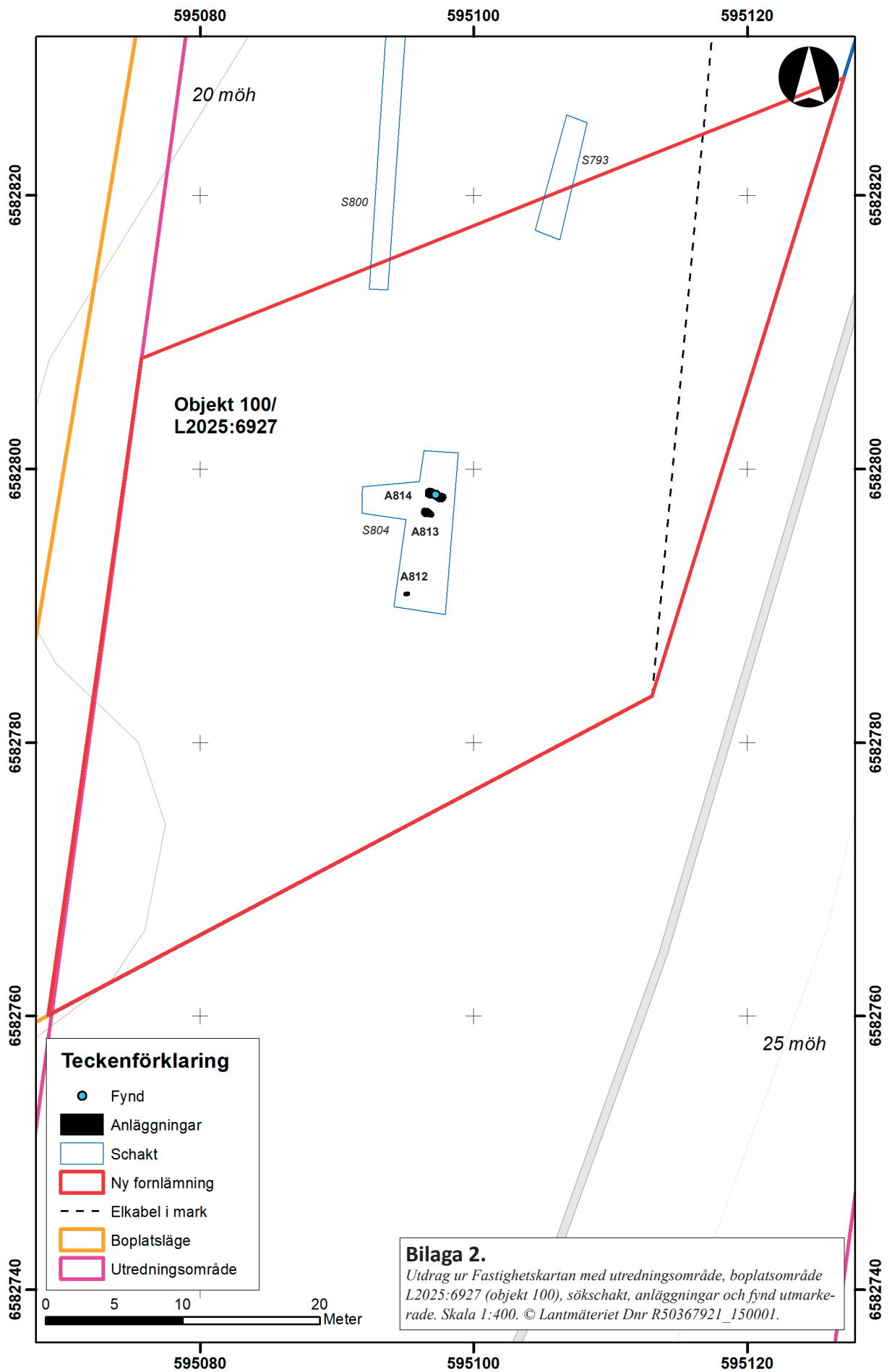
Obj 109, Boplatsläge. Ca 60x30 m st yta (NNV-SSÖ). Flack sluttning till plan västvänd yta, öster om förhistoriskt strandhak. I öster är en brant åssluttning. Sand. Skogsmark. Gles tallskog. 50-55 möh. *Ingen antikvarisk bedömning/Möjlig fornlämning.*

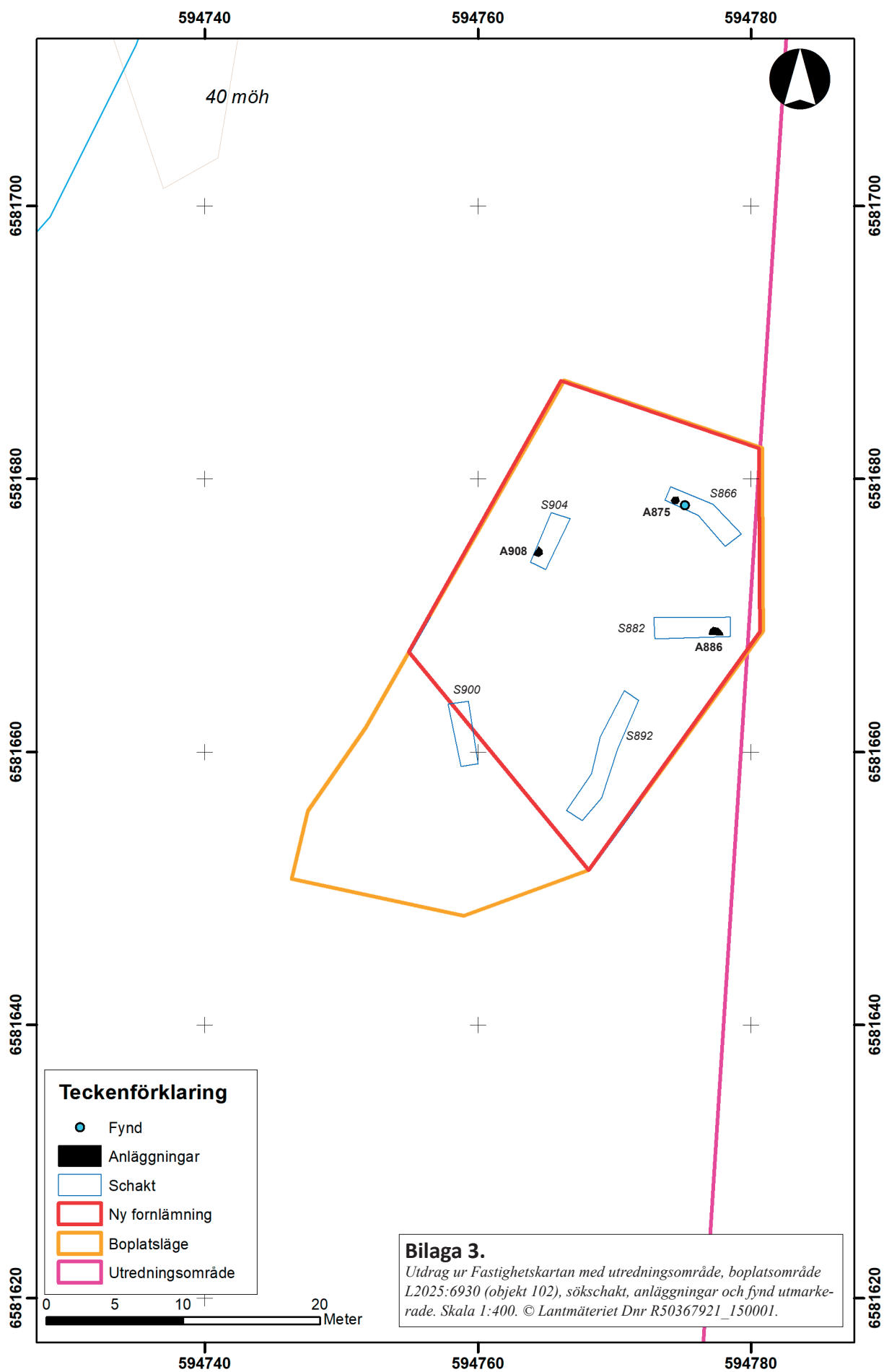
Obj 110, Boplatsläge. Ca 60x20 m st yta (N-S). Flack till plan västvänd skålad yta, öster om strandhak. I öster är en brant åssluttning. Sand. Skogsmark. Gles tallskog. 50-55 möh. *Ingen antikvarisk bedömning/Möjlig fornlämning.*

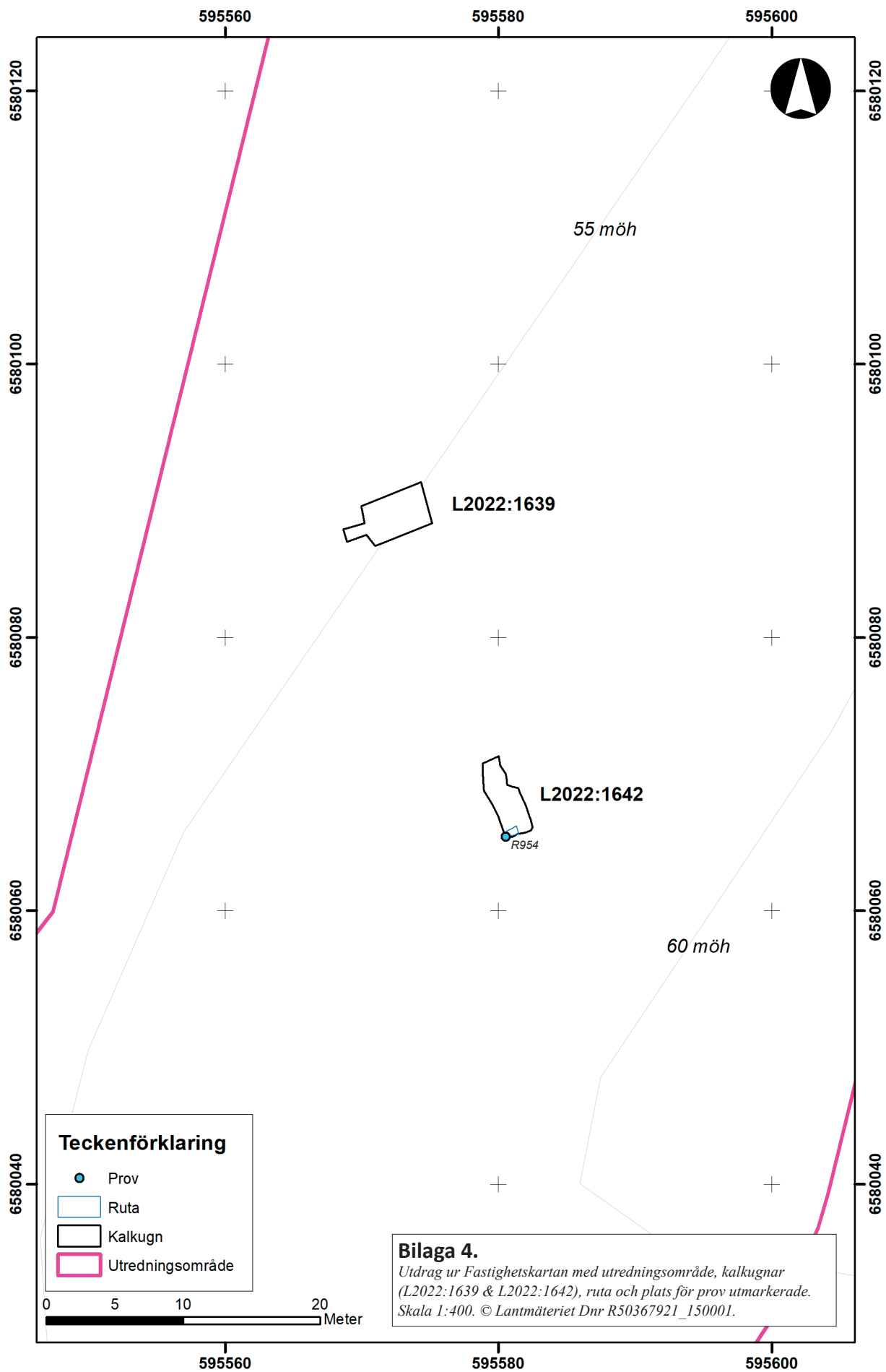
Obj 114, Boplatsläge. Ca 15x10 m st yta (Ö-V). Flack sydsluttning omgiven av berg och blockmorän. Sandig morän. Skogsmark, gles tallskog. 60-65 möh. Inget av arkeologiskt intresse framkom. *Utgår. Ingen antikvarisk bedömning.*

Obj 115, Boplatsläge. Ca 30x10 m st yta (N-S). Hylla i östsluttning omgiven av berg i söder och höjdparti med berg och morän i V. Sandig morän. Skogsmark. Ung tallskog. 60-65 möh. Inget av arkeologiskt intresse framkom. *Utgår. Ingen antikvarisk bedömning.*

Obj 121, Boplatsläge. Ca 65x10 m stor yta (NV-SÖ). Långsträckt smal hylla i västsluttning. Exponerat mot V, skyddad av höjparti i Ö. Sand. Skogsmark, gles tallskog. 45-50 möh. *Ingen antikvarisk bedömning/Möjlig fornlämning.*

5. Schakttabell

Objekt-/Lnr	Schakt nr	Längd	Bredd	Djup	Undergrund
100	722	15	1,5	0,4-0,3	Hästhage. 0,1 förna, 0,3-0,2 m brun humös sand med inslag sv kolpartiklar mot botten, enstaka tegelkross och någon skärva yngre rödgods, därefter beigegul lös grovsand
100	726	16	1,5	0,3	Hästhage. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, , enstaka tegelkross och någon skärva yngre rödgods, därefter beigegul lös grovsand
100	730	18	1,5	0,4-0,3	Hästhage. 0,1 förna, 0,3-0,2 m brun humös sand med inslag sv kolpartiklar mot botten, enstaka tegelkross och någon skärva yngre rödgods, därefter beigegul lös grovsand
100	734	16	1,5	0,3	Hästhage. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, enstaka tegelkross och någon skärva yngre rödgods, därefter beigegul lös grovsand
100	746	20	1,5	0,3	Hästhage. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, enstaka tegelkross och någon skärva yngre rödgods, därefter beigegul lös grovsand
100	750	17	1,5	0,3	Hästhage. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, enstaka tegelkross och någon skärva yngre rödgods, därefter beigegul lös grovsand. Dräneringsdike
100	754	15	1,5	0,3	Hästhage. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, enstaka tegelkross och någon skärva yngre rödgods och en bit stengods/seltserkrus, därefter beigegul lös grovsand
100	761	15	1,5	0,3	Hästhage. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, enstaka tegelkross och någon skärva yngre rödgods, därefter beigegul lös grusig sand
100	765	12	1,5	0,3	Vall. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, enstaka tegelkross, därefter beigegul lös grusig sand
100	769	12	1,5	0,3	Vall. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, enstaka tegelkross, därefter beigegul lös grusig sand
100	773	12	1,5	0,3	Vall. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, enstaka tegelkross, därefter beigegul lös grusig sand
100	777	12	1,5	0,3	Vall. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, enstaka tegelkross, därefter beigegul lös grusig sand
100	781	12	1,5	0,3	Vall. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, enstaka tegelkross, därefter beigegul lös grusig sand
100	785	12	1,5	0,3	Vall. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, enstaka tegelkross, därefter beigegul lös grusig sand
100/L2025:6927	790	20	1,5	0,3	Vall. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, enstaka tegelkross, därefter beigegul lös grusig sand
100/L2025:6927	793	12	1,5	0,3	Vall. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, enstaka tegelkross, därefter beigegul lös grusig sand. Kabelschakt
100/L2025:6927	800	20	1,5	0,3	Vall. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand, enstaka tegelkross, därefter beigegul lös grusig sand
100/L2025:6927	804	12	3	0,3	Vall. 0,1 förna, 0,15 m brun humös sand, 0,10 mörkbrun humös sand med enstaka skörbränd sten, därefter orange grov sand. Inslag av små sotfläckar några med enstaka små keramikfragment och en järnklump, 1F853. En hård, en hårdgrop, ett stolphål 2A812, 2A813, 2A814
101	854	10	1,5	0,2	Skog, fd hygge,tallplantering. 0,10 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbrun grusig sand
101	858	8	1,5	0,2	Skog, fd hygge,tallplantering. 0,10 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbrun mycket grusig sand
101	862	5	1,5	0,2	Skog, fd hygge,tallplantering. 0,10 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbrun mycket grusig sand
102	866	8	1,5	0,15	Skog, fd hygge,tallplantering. 0,10 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbeige sand med relativt rikligt med skörbränd sten. En hård A875 och ett kvartsavslag (1FQ881)

Objekt-/Lnr	Schakt nr	Längd	Bredd	Djup	Undergrund
102/L2025:6930	882	6	1,5	0,15	Skog, fd hygge,tallplantering. 0,10 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbeige sand med enstaka skörbränd sten. En hård A886
102/L2025:6930	892	10	1,5	0,15	Skog, fd hygge,tallplantering. 0,10 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbeige sand med enstaka skörbränd sten
102/L2025:6930	900	10	1,5	0,15	Skog, fd hygge,tallplantering. 0,10 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbeige sand
102/L2025:6930	904	6	1,5	0,15	Skog, fd hygge,tallplantering. 0,10 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbeige sand med enstaka skörbränd sten. En hård A908
121	914	5	1,5	0,15	Skog, stora tallar. 0,10 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbeige sand med rikligt inslag med rundsten 0,05-0,10 m st
121	918	7	1,5	0,15	Skog, stora tallar. 0,10 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbeige sand med rikligt inslag med rundsten 0,05-0,10 m st
121	922	4	1,5	0,15	Skog, stora tallar. 0,10 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbeige sand med rikligt inslag med rundsten 0,05-0,10 m st
109	926	6	1,5	0,15	Skog, stora tallar. 0,05 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbeige grovsand
109	932	10	1,5	0,15	Skog, stora tallar. 0,05 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbeige grovsand
109	938	8	1,5	0,15	Skog, stora tallar. 0,05 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbeige grovsand
110	942	10	1,5	0,15	Skog, stora tallar. 0,05 förna, 0,05 grå sand, sedan rödbeige grovsand

6. Ruttabell

Objekt/Lnr	Rutnr	Storlek	Djup	Beskrivning
115	983	1x1	0,2	0,10 förna, 0,05 grå siltig sand, därefter beigebrun siltig sandig stenrik morän
115	984	1x1	0,2	0,10 förna, 0,05 grå siltig sand, därefter beigebrun siltig sandig stenrik morän
115	985	1x1	0,2	0,10 förna, 0,05 grå siltig sand, därefter beigebrun siltig sandig stenrik morän
115	986	1x1	0,2	0,10 förna, 0,05 grå siltig sand, därefter beigebrun siltig sandig stenrik morän
114	988	0,5x0,5	0,2	0,10 förna, 0,05 grå siltig sand, därefter beigebrun finsandig stenrik morän
114	990	0,5x0,5	0,2	0,10 förna, 0,05 grå siltig sand, därefter beigebrun finsandig stenrik morän
114	991	0,5x0,5	0,2	0,10 förna, 0,05 grå siltig sand, därefter beigebrun finsandig stenrik morän
114	992	0,5x0,5	0,2	0,10 förna, 0,05 grå siltig sand, därefter beigebrun finsandig stenrik morän
114	993	0,5x0,5	0,2	0,10 förna, 0,05 grå siltig sand, därefter beigebrun finsandig stenrik morän
114	994	0,5x0,5	0,2	0,10 förna, 0,05 grå siltig sand, därefter beigebrun finsandig stenrik morän
114	995	0,5x0,5	0,2	0,10 förna, 0,05 grå siltig sand, därefter beigebrun finsandig stenrik morän
L2022:1642	954	1x0,6x0,5	0,5	SÖ hörnet av kalkugn. Överst ca 0,3 m tj lager med spräcka stenar, 0,3-0,15 m st. Därunder flisor och bitar av dåligt bränd kalksten samt sandblandad smulig kalk. Ej grävd i botten, pga sten och rötter

7. Anläggningsregister

Objekt/Lnr	Anl nr	Anl typ	Storlek	Djup	Beskrivning
100/L2025:6927	2A812	Stolphål	0,4x0,25	0,25	Oval form i plan med svagt sotig gråbrun siltig sand. U-form i profil med samma fyllning. Nedgrävd i orangebrun grov sand. Delundersökt
100/L2025:6927	2A813	Härd	1x0,6		Oval form i plan med svagt sotig gråbrun sand med kolfragment och enstaka skörbrända stenar i ytan
100/L2025:6927	2A814	Härd/ kokgrop	1,6x0,7		2 rundade mörkfärgningar som sitter ihop. I plan svagt sotig gråbrun sand med kolfragment och enstaka skörbrända stenar i ytan. 1F853, 1 järnklump, 5 fragment keramikfrag av allmän förhistorisk typ.
102/L2025:6930	A875	Härd	0,4x0,4		Rund form i plan med relativt rikligt med skörbrända stenar, 0,05-0,07 m st, varav några sitter djupare
102/L2025:6930	A886	Härd	0,4x0,4		Oval form i plan med relativt rikligt med skörbrända stenar, 0,05-0,15 m st, varav några sitter djupare
102/L2025:6930	A908	Härd	0,5x0,5		Rundad form i plan med relativt rikligt med skörbrända stenar, 0,05-0,15 m st, varav några sitter djupare. Halva anläggningen utanför schakt

8. Vedartsanalys

Antraco

vedartsanalys

ProjektId 2953

Södermanland, Eskilstuna kommun, Kjula socken, Kafjärdsskogen 1:2, L2022:1642, Kalkugn

Kalkugn, PM980

Provet var ett miljöprov på drygt 4 liter. Provet flotterades i tre omgångar för att fånga förkolnat material. Endast två små fragment hittades. Dessa kom från ek vilken var lätt deformerad och upplöst. Risk för hög egenålder.

Vikt (g)	Analyserad vikt (g)	Fragment	Analyserat antal	Ek
0,019	0,0192	2	2	2

9. ^{14}C -analys

UPPSALA
UNIVERSITET

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Kol-14 gruppen

Besöksadress:
Ångström Laboratoriet
Regemenstvägen 10
752 37 Uppsala

Postadress:
Box 529
751 21 Uppsala

Telefon:
018 – 471 3124

Hemsida:
www.uu.se/centrum/tandemlab

E-post:
radiocarbon@physics.uu.se

Uppsala 2026-03-02

Patrik Gustafsson Gillbrand
Sörmlands Arkeologi AB
Kalkbruksvägen 2
61071 VAGNHÄRAD

Resultat av ^{14}C datering av träkol från Eskilstuna, Södermanland. (p 7324)

Förbehandling av träkol:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (10 h, under kokpunkten). Detta steg upprepas tills den lösliga delen inte längre är mörkfärgad.

Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratoren förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 3, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰ V-PDB}$	^{14}C ålder BP
Ua-91619	Kafjårdsskogen, L2022; 1642, PM980	-26,2	1 571 $\pm$ 28

Bifogat finns graf(er) med kalibrering från BP-ålder till kalenderår.

Med vänliga hälsningar

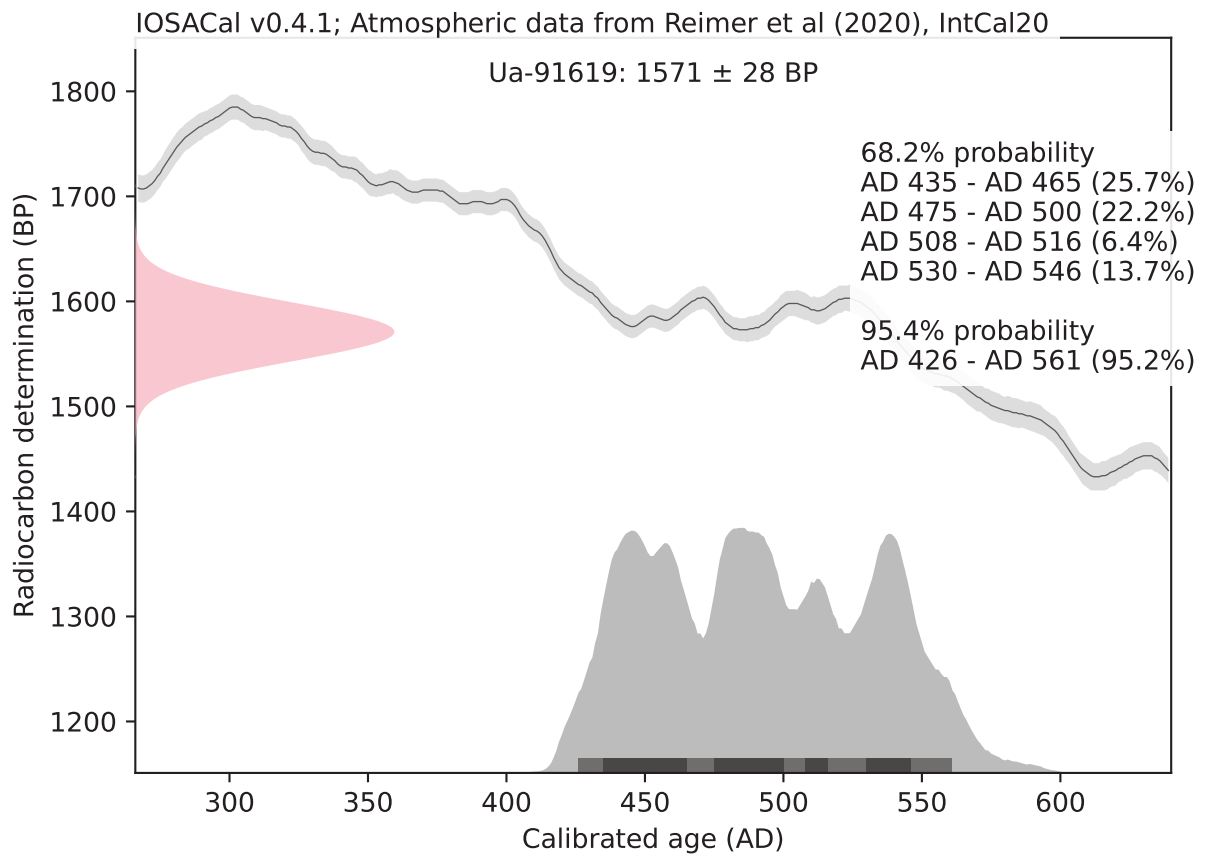
Karl

Håkansson

Karl Håkansson/Daniel Primetzhof

Elektroniskt undertecknad
av Karl Håkansson
Datum: 2026.03.02
11:55:33 +01'00'

Kalibreringskurvor

Bilaga 10. Fotodokumentation

Objekt 100 är ett boplatssläge i utredningsområdets norra del. I den borte delen påträffades ett boplatsoområde (L2025:6927) Bilden är tagen från norr. Foto: Lars Norberg 2025, Sörmlands Arkeologi AB.

Objekt 100/L2025:6927. Schakt 804 med mörkfärgningar i form av ett stolphål (A812) längst bort, en härd (A813) och närmast i bild en härdegrop (A814). Bilden är tagen från norr. Foto: Lars Norberg 2025, Sörmlands Arkeologi AB.

Objekt 100/L2025:6927. A812, ett delundersökt stolphål i schakt 804. Bilden är tagen från öster. Foto: Lars Norberg 2025, Sörmlands Arkeologi AB.

Objekt 100/L2025:6927. Till vänster en järnklump och till höger en bit keramik från schakt 804. Foto: Lars Norberg 2025, Sörmlands Arkeologi AB.

Objekt 102/L2025:6930. Schakt 866 inom boplatso mråde beläget i en tät tallplantering. Närmast i bild A875, en härd och strax där bakom en vit påse med ett kvarstavslag. Bilden är tagen från norr. Foto: Patrik Gillbrand 2022, Sörmlands Arkeologi AB.

Objekt 102/L2025:6930. A875, en härd som påträffades i schakt 866. Bilden är tagen från norr. Foto: Patrik Gillbrand 2025, Sörmlands Arkeologi AB.

Objekt 102/L2025:6930. Kvartsavslag som påträffades i schakt 866. Foto: Patrik Gillbrand 2025, Sörmlands Arkeologi AB.

Objekt 102/L2025:6930. A886, en härd som framkom i schakt 882. Bilden är tagen från norr. Foto: Patrik Gillbrand 2025, Sörmlands Arkeologi AB.

Objekt 102/L2025:6930. A908, en härd som framkom i schakt 904. Bilden är tagen från öster. Foto: Patrik Gillbrand 2025, Sörmlands Arkeologi AB.

L2022:1642, den ena av de två kalkugnanarna som provundersöktes. Bilden är tagen från norr. Foto: Lars Norberg 2025, Sörmlands Arkeologi AB.

L2022:1642. Ruta 954 som togs upp i sydöstra hörnet av kalkugnen. Bilden är tagen från norr. Foto: Lars Norberg 2025, Sörmlands Arkeologi AB.

L2022:1642. Exempel på dåligt bränd kalksten från ruta 954. Bilden är tagen från söder. Foto: Lars Norberg 2025, Sörmlands Arkeologi AB.

